

กฎหมายการคุ้มครองพันธุ์พืชของประเทศไทย

Plant Variety Protection Act under the Thai legal system

นายปาน ปานขาว

Mr. Pan Pankhao

สำนักคุ้มครองพันธุ์พืช กรมวิชาการเกษตร

Plant Variety Protection Office,

Department of Agriculture, Thailand

ความเป็นมา (Background)

ภายใต้ข้อตกลงว่าด้วยสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญาที่เกี่ยวข้องกับการค้า (TRIPs) ข้อบพที่ 27.3 (บี) ประเทศไทยเลือกใช้กฎหมายเฉพาะที่มีกรอบแนวคิดด้านการคุ้มครองพันธุ์พืชใหม่ สอดคล้องกับอนุสัญญาระหว่างประเทศว่าด้วยการคุ้มครองพันธุ์พืชใหม่ ฉบับปี 1978 และด้านการอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพ ตามอนุสัญญาว่าด้วยความหลากหลายทางชีวภาพ

To comply with the TRIPs Agreement in Article 27.3 (b), Thailand established a sui generis system for protection of new plant varieties based on the UPOV 1978 combined with the convention on Biodiversity (CBD).

พระราชบัญญัติคุ้มครองพันธุ์พืช พ.ศ. 2542 มีผลบังคับใช้ วันที่ 26 พฤศจิกายน 2542

The plant variety protection Act B.E. 2542 was enacted on 26 November 1999, and entered into force in 2003.

ความเป็นมา (Background)

วัตถุประสงค์ เพื่อส่งเสริมและสร้างแรงจูงใจให้มีการพัฒนา และปรับปรุงพันธุ์พืชใหม่ ๆ ด้วยการให้สิทธิคุ้มครองตามกฎหมาย เพื่อส่งเสริมการอนุรักษ์และพัฒนาการใช้ประโยชน์จากพันธุ์พืชพื้นเมืองเฉพาะถิ่น พันธุ์พืชพื้นเมืองทั่วไป และพันธุ์พืชป่า เพื่อให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ทรัพยากรพันธุกรรมพืชอย่างยั่งยืน

The PVP Act aims to encourage plant breeding and increase of new varieties of plant in order to stimulate national agriculture development, and to promote conservation and sustainable use of plant genetic resources by participation of community.

หมวด 1	คณะกรรมการคุ้มครองพันธุ์พืช
Chapter I	Plant Varieties Protection Commission
หมวด 2	พันธุ์พืช
Chapter II	Plant Varieties
หมวด 3	การคุ้มครองพันธุ์พืชใหม่
Chapter III	Protection of New Plant Varieties
หมวด 4	การคุ้มครองพันธุ์พืชพื้นเมืองเฉพาะถิ่น
Chapter IV	Protection of Local Domestic Plant Varieties
หมวด 5	การคุ้มครองพันธุ์พืชพื้นเมืองทั่วไปและพันธุ์พืชป่า
Chapter V	Protection of General Domestic Plant Varieties and Wild Plant Varieties

พระราชบัญญัติคุ้มครองพันธุ์พืช พ.ศ. 2542

PLANT VARIETIES PROTECTION ACT, B.E. 2542 (1999)

หมวด 6	กองทุนคุ้มครองพันธุ์พืช
Chapter VI	Plant Varieties Protection Fund
หมวด 7	การคุ้มครองสิทธิของผู้ทรงสิทธิในพันธุ์พืช
Chapter VII	Protection of Rights of Right Holder of Protected Plant Varieties
หมวด 8	บทกำหนดโทษ
Chapter VIII	Penalties

อัตราค่าธรรมเนียม

Rates of Fees

“พืช” หมายความว่า สิ่งมีชีวิตในอาณาจักรพืช และให้หมายความรวมถึงเห็ด และสาหร่ายแต่ไม่รวมจุลชีพอื่น

“plant” means a living organism in the kingdoms of plants and shall include mushroom and algae but exclude other micro-organisms.

“พันธุ์พืช” หมายความว่า กลุ่มของพืชที่มีพันธุกรรมและลักษณะทาง พฤกษศาสตร์ เหมือนหรือ คล้ายคลึงกัน มีคุณสมบัติเฉพาะตัวที่สม่ำเสมอ คงตัวและแตกต่างจาก กลุ่มอื่นในพืชชนิดเดียวกันและให้หมายความรวมถึงต้นพืชที่จะขยายพันธุ์ ให้ได้ กลุ่มของพืชที่มีคุณสมบัติดังกล่าวข้างต้น

“plant variety” means a plant grouping of similar or identical genetic and botanical characteristics, with particular features which are uniform, stable and distinct from other grouping in the same species of plant and shall include a propagating plant which is conducive to the plant grouping of the aforesaid features.

“นักปรับปรุงพันธุ์พืช” หมายความว่า ผู้ซึ่งทำการปรับปรุงพันธุ์ หรือพัฒนาพันธุ์จน
ได้พันธุ์พืชใหม่

“breeder” means a person who has bred or developed a variety and, as a
consequence thereof, obtained a new plant variety.

“พันธุ์พืชพื้นเมืองเฉพาะถิ่น” พันธุ์พืชที่มีอยู่เฉพาะในชุมชนใดชุมชนหนึ่งภายในราชอาณาจักร และไม่เคยจดทะเบียนเป็นพันธุ์พืชใหม่ ซึ่งได้จดทะเบียนเป็นพันธุ์พืชพื้นเมืองเฉพาะถิ่นตามพระราชบัญญัตินี้

“local domestic plant variety” means a plant variety which exists only in a particular locality within the Kingdom and has never been registered as a new plant variety and which is registered as a local domestic plant variety under this Act.

“พันธุ์พืชพื้นเมืองทั่วไป” พันธุ์พืชที่กำเนิดภายในประเทศ หรือมีอยู่ในประเทศ ซึ่งได้มีการใช้ประโยชน์อย่างแพร่หลายและให้หมายความรวมถึงพันธุ์พืชที่ไม่ใช่พันธุ์พืชใหม่ พันธุ์พืชพื้นเมืองเฉพาะถิ่น หรือพันธุ์พืชป่า

“general domestic plant variety” means a plant variety originating or existing in the country which commonly exploited and shall include a plant variety which is not a new plant variety, a local domestic plant variety or a wild plant variety.

“พันธุ์พืชป่า” พันธุ์พืชที่มี หรือเคยมีอยู่ในประเทศตามสภาพธรรมชาติ และยังมีได้นำมาใช้เพาะปลูกอย่างแพร่หลาย

“wild plant variety” means a plant variety which currently exists or used to exist in the natural habitat and has not been commonly cultivated.

หมวด 3 การคุ้มครองพันธุ์พืชใหม่

Chapter III Protection of New Plant Varieties

1. รัฐมนตรีโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการ มีอำนาจประกาศในราชกิจจานุเบกษา กำหนดพืชชนิดใดให้เป็นพันธุ์พืชใหม่ที่จะได้รับการคุ้มครอง และพืชชนิดใดที่มีความสำคัญต่อความมั่นคงของประเทศ

- รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ออกประกาศกำหนดชนิดพืชเป็นพันธุ์พืชใหม่ที่จะได้รับความคุ้มครอง จำนวน 100 รายการ (ตุลาคม 2564)

1. The Minister of Agriculture and cooperatives, with the approval of the commission, may by publication in the Government Gazette designate any particular type of plant as a new plant to which protection is to be afforded.

- There are 100 plants species/genera (October 2021)

2. เงื่อนไขการคุ้มครองพันธุ์พืชใหม่

2. Conditions for registration of new plant varieties

2.1 ความใหม่ เป็นพันธุ์พืชที่ไม่มีการนำส่วนขยายพันธุ์มาใช้ประโยชน์ทั้งในและนอกราชอาณาจักรเกินกว่าหนึ่งปี ก่อนวันยื่นขอจดทะเบียน

2.1 Novelty: being a variety the propagating material of which has not exploited, whether by means of sale or distribution in any manner whatsoever, in or outside the country by breeder or with the breeder's consent for more than one year prior to the date of filing the application.

2.2 เป็นพันธุ์พืชที่แตกต่างจากพันธุ์พืชอื่น

2.2 Distinctness

2.3 มีความสม่ำเสมอ

2.3 Uniformity

2.4 ความคงตัว

2.4 Stability

2.5 ตั้งชื่อพันธุ์พืชตามหลักเกณฑ์ที่กำหนด

2.5 Denomination : proper variety name according to the regulations.

หมวด 3 การคุ้มครองพันธุ์พืชใหม่

Chapter III Protection of New Plant Varieties

2.6 ข้อตกลงแบ่งปันผลประโยชน์ในกรณีที่มีการใช้พันธุ์พืชพื้นเมืองทั่วไปหรือพันธุ์พืชป่าหรือส่วนหนึ่งส่วนใดของพันธุ์พืชดังกล่าวในการปรับปรุงพันธุ์สำหรับใช้ประโยชน์ในทางการค้า

2.6 Benefit-sharing agreement in the case where a general domestic plant variety or a wild plant variety or any part thereof has been used in the breeding of the variety for a commercial purpose.

หมวด 3 การคุ้มครองพันธุ์พืชใหม่

Chapter III Protection of New Plant Varieties

3. อายุหนังสือสำคัญแสดงการจดทะเบียนพันธุ์พืชใหม่

3. Duration of the Breeder's Right

3.1 พืชที่ให้ผลผลิตตามลักษณะประจำพันธุ์ได้หลังจากปลูกจากส่วนขยายพันธุ์ภายในเวลาไม่เกินสองปี ให้มีอายุสิบสองปี

3.1 The plant which is capable of giving such fruits as expected of the specific features of the variety after the cultivation of its propagating material within the period of not over two years: twelve years.

หมวด 3 การคุ้มครองพันธุ์พืชใหม่

Chapter III Protection of New Plant Varieties

3.2 พืชที่ให้ผลผลิตตามลักษณะประจำพันธุ์ได้หลังจากปลูกจากส่วนขยายพันธุ์
ในเวลาเกินกว่าสองปี ให้มีอายุสิบเจ็ดปี

3.2 The plant which is capable of giving such fruits as expected of the
specific features of the variety after the cultivation of its propagating
material within the period of over two years: seventeen years.

หมวด 3 การคุ้มครองพันธุ์พืชใหม่

Chapter III Protection of New Plant Varieties

3.3 พืชที่ใช้ประโยชน์จากเนื้อไม้ที่ให้ผลผลิตตามลักษณะประจำพันธุ์ได้
หลังจากปลูกจากส่วนขยายพันธุ์ในเวลาเกินกว่าสองปี ให้มีอายุยี่สิบเจ็ดปี

3.3 The plant which is of tree-based utilization and capable of giving
fruits in accordance with the specific features of the variety after the
cultivation of its propagating material within the period of over two
years: twenty seven years

4. ขอบเขตสิทธิผู้ทรงสิทธิในพันธุ์พืชใหม่

4. Scope of the Breeder's Right

ผู้ทรงสิทธิในพันธุ์พืชใหม่มีสิทธิแต่เพียงผู้เดียว

The right holder of a new plant variety has the sole right

การผลิต (production)

ขายหรือจำหน่ายด้วยประการใด (selling)

นำเข้ามาในราชอาณาจักร (importing)

ส่งออกนอกราชอาณาจักร (exporting)

หรือมีไว้เพื่อกระทำการอย่างหนึ่งอย่างใดดังกล่าว ซึ่งส่วนขยายพันธุ์ของ

พันธุ์พืชใหม่ (be in possession of its seeds and propagating material for such purposes)

หมวด 3 การคุ้มครองพันธุ์พืชใหม่

Chapter III Protection of New Plant Varieties

5. ข้อยกเว้นสิทธิผู้ทรงสิทธิในพันธุ์พืชใหม่

5. Exception to the Breeder's Right

5.1 การกระทำเกี่ยวกับพันธุ์พืชใหม่ที่ไม่ได้รับความคุ้มครองโดยไม่มีวัตถุประสงค์เพื่อใช้เป็นส่วนขยายพันธุ์

The act relating to a protected new plant variety without an intention to use it as propagating material.

5.2 การศึกษา ค้นคว้า ทดลอง หรือวิจัยเกี่ยวกับพันธุ์พืชใหม่ที่ได้รับ การคุ้มครอง เพื่อปรับปรุงพันธุ์หรือพัฒนาพันธุ์พืช

The education, study, experiment or research relating to a protected new plant variety for the purpose of breeding or developing plant varieties.

หมวด 3 การคุ้มครองพันธุ์พืชใหม่

Chapter III Protection of New Plant Varieties

5.3 การกระทำเกี่ยวกับพันธุ์พืชใหม่ที่ได้รับ ความคุ้มครอง ซึ่งกระทำโดยสุจริต

5.3 The act relating to a protected new plant variety committed in good faith.

หมวด 3 การคุ้มครองพันธุ์พืชใหม่

Chapter III Protection of New Plant Varieties

5.4 การเพาะปลูกหรือขยายพันธุ์ สำหรับพันธุ์พืชใหม่ ที่ได้รับความคุ้มครอง โดยเกษตรกรด้วยการใช้ส่วนขยายพันธุ์ที่ตนเองเป็นผู้ผลิต แต่ในกรณีที่รัฐมนตรี โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการประกาศให้พันธุ์พืชใหม่นั้น เป็นพันธุ์พืชที่ควร ส่งเสริมการปรับปรุงพันธุ์ ให้เกษตรกรสามารถเพาะปลูกหรือขยายพันธุ์ได้ไม่เกิน สามเท่าของปริมาณที่ได้มา

5.4 the cultivation or propagation by a farmer of a protected new plant variety from the propagating material made by himself, provided that in the case where the Minister, with the approval of the Commission, publishes that new plant variety as promoted plant variety, its cultivation or propagation by a farmer may be made in the quantity not exceeding three times the quantity obtained)

หมวด 3 การคุ้มครองพันธุ์พืชใหม่

Chapter III Protection of New Plant Varieties

5.5 การกระทำเกี่ยวกับพันธุ์พืชใหม่ที่ได้รับ ความคุ้มครอง โดยไม่มี
วัตถุประสงค์เพื่อการค้า

5.5 The act relating to a protected new plant variety for non-commercial
purpose

หมวด 3 การคุ้มครองพันธุ์พืชใหม่

Chapter III Protection of New Plant Varieties

5.6 การขายหรือจำหน่ายด้วยประการใด นำเข้ามาในราชอาณาจักร ส่งออกนอกราชอาณาจักร หรือมีไว้เพื่อกระทำการอย่างหนึ่งอย่างใดดังกล่าว ซึ่งส่วนขยายพันธุ์ของพันธุ์พืชใหม่ที่ได้รับ ความคุ้มครอง ซึ่งถูกนำ ออกจำหน่าย โดยผู้ทรงสิทธิหรือด้วยความยินยอมของผู้ทรงสิทธิ

5.6 The sale or distribution by any means, importation or exportation of, or having in possession for the purpose of any of the aforesaid activities, the propagating material of the protected new plant variety which has been distributed by the right holder or with the right holder's consent.

หมวด 4 การคุ้มครองพันธุ์พืชพื้นเมืองเฉพาะถิ่น

Chapter IV Protection of Local Domestic Plant Varieties

พันธุ์พืชที่จะขอจดทะเบียนพันธุ์พืชพื้นเมืองเฉพาะถิ่น ประกอบด้วยลักษณะ

A plant variety which may apply for registration as a local domestic plant variety under this Act must be

เป็นพันธุ์พืชที่มีอยู่เฉพาะในท้องที่ใดท้องที่หนึ่งภายในราชอาณาจักรเท่านั้น

A plant variety which only exists in a local area within the Kingdom.

เป็นพันธุ์พืชที่ไม่เคยจดทะเบียนเป็นพันธุ์พืชใหม่

A plant variety which has not been registered as a new plant variety.

หมวด 5 การคุ้มครองพันธุ์พืชพื้นเมืองทั่วไปและพันธุ์พืชป่า Chapter V Protection of General Domestic Plant Varieties

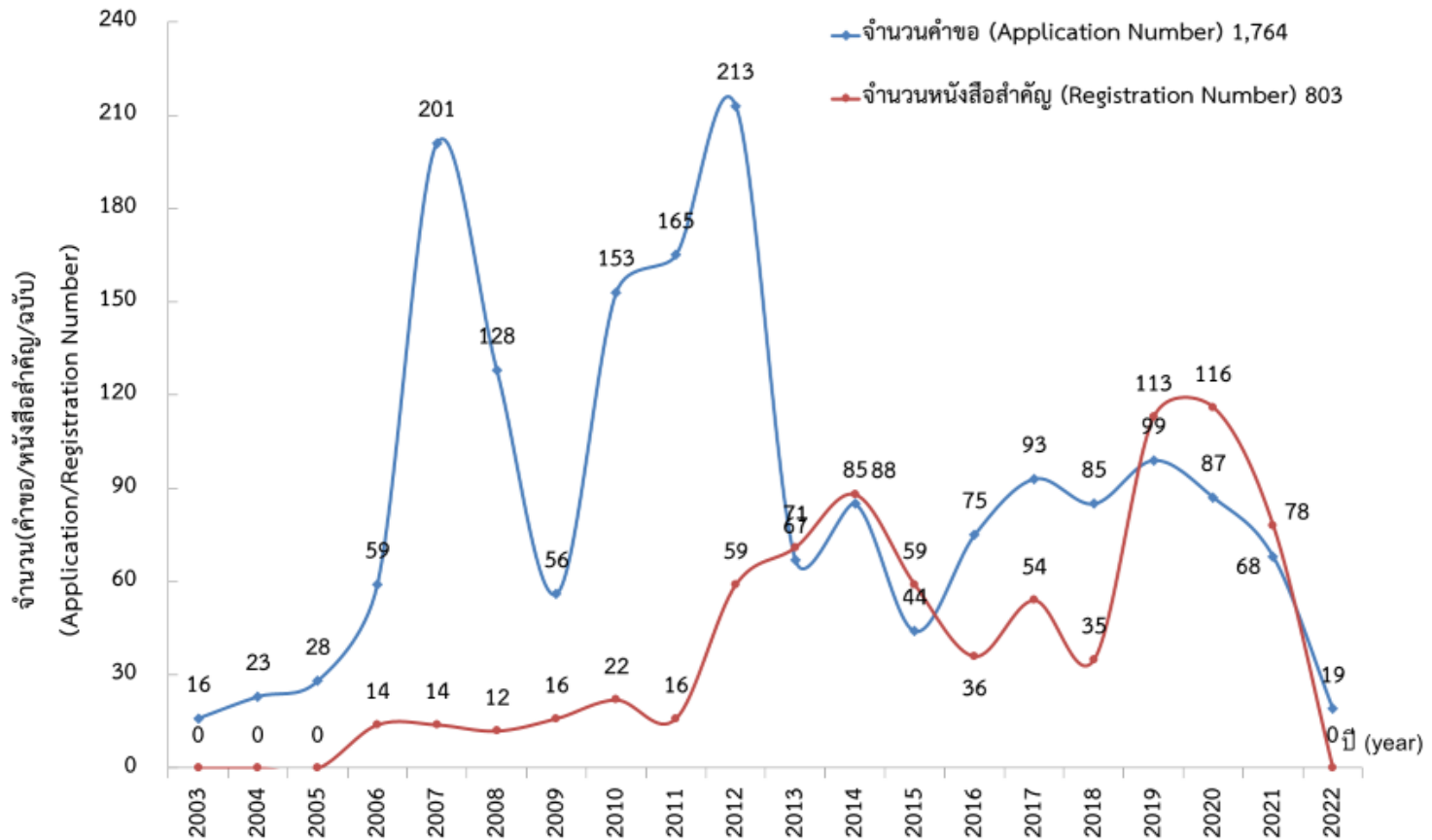
ผู้ใดเก็บ จัดหา หรือรวบรวมพันธุ์พืชพื้นเมืองทั่วไป พันธุ์พืชป่าหรือส่วนหนึ่งส่วนใดของพันธุ์พืชดังกล่าว เพื่อการปรับปรุงพันธุ์ ศึกษา ทดลอง หรือวิจัย เพื่อประโยชน์ในทางการค้า จะต้องได้รับอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่ และทำข้อตกลงแบ่งปันผลประโยชน์ โดยให้นำเงินรายได้ตามข้อตกลงแบ่งปันผลประโยชน์ส่งเข้ากองทุนคุ้มครองพันธุ์พืช

A person who collects, procures or gathers general domestic plant varieties, wild plant varieties or any part of such plant varieties for the purposes of variety development, education, experiment or research for commercial interest shall obtain permission from the competent official and make a profit-sharing agreement under which the income accruing therefrom shall be remitted to the Plant Varieties Protection Fund in accordance with the rules, procedure and conditions prescribed in the Ministerial Regulation.

ข้อมูลสถิติ

Statistics

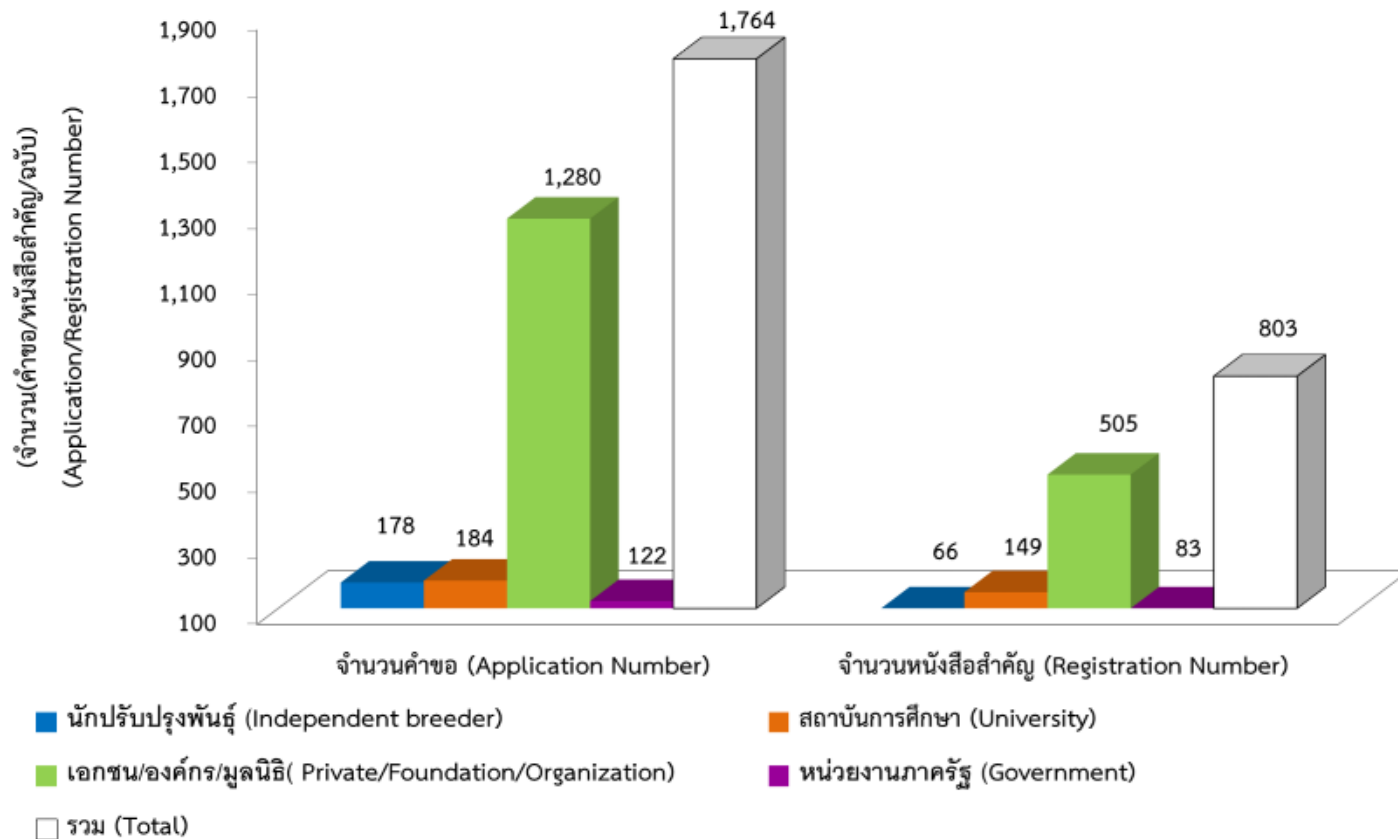
จำนวนคำขอและหนังสือสำคัญแสดงการจดทะเบียนพันธุ์พืชใหม่ (พฤศจิกายน 2546 ถึง เมษายน 2565)
Application Number and Registration Number (November 2003 to April 2022)

ข้อมูลสถิติ

Statistics

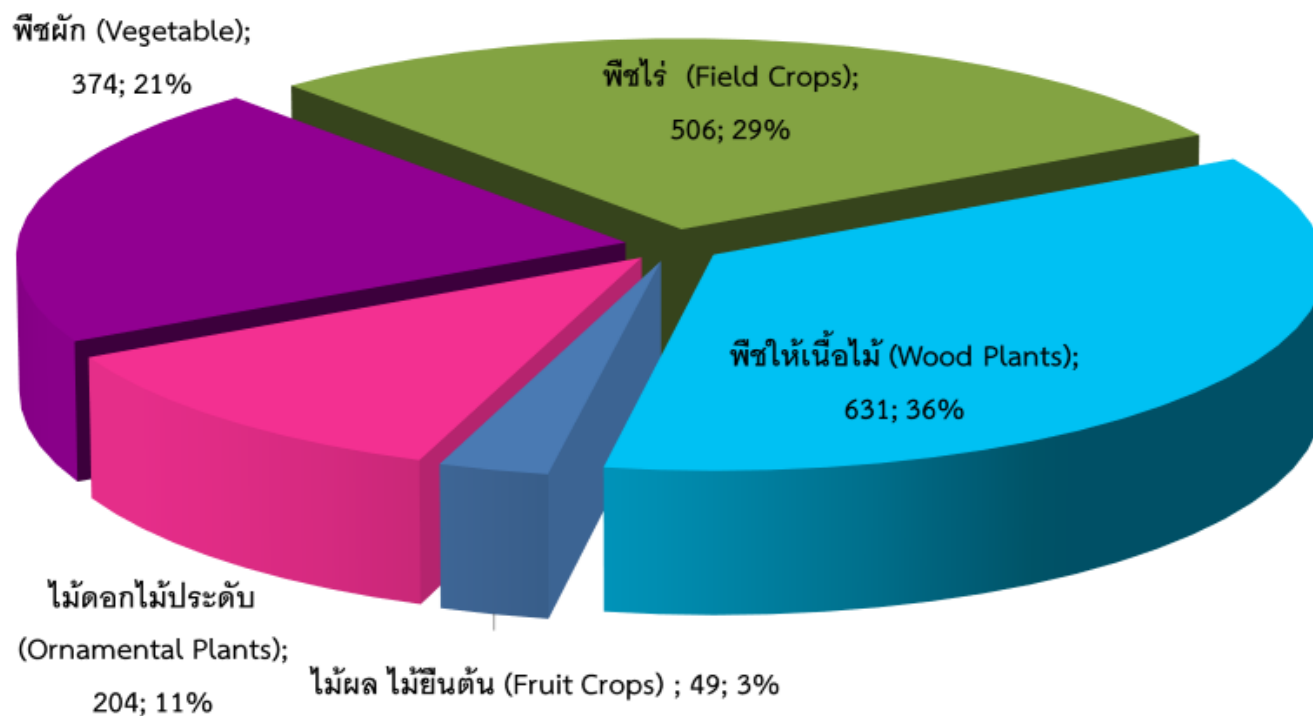
จำนวนคำขอและหนังสือสำคัญแสดงการจดทะเบียนพันธุ์พืชใหม่ แบ่งตามประเภทของผู้ยื่นคำขอ (พฤศจิกายน 2546 ถึง เมษายน 2565)
Application Number and Registration Number. Classified by type of applicants (November 2003 to April 2022)

ข้อมูลสถิติ

Statistics

จำนวนคำขอจดทะเบียนพันธุ์พืชใหม่ แบ่งตามกลุ่มพืช (พฤศจิกายน 2546 ถึง เมษายน 2565)
Application Number Classified by plant groups. (November 2003 to April 2022)

ขอบคุณครับ

Thank you

สำนักคุ้มครองพันธุ์พืช กรมวิชาการเกษตร

<http://www.doa.go.th/pvp/>

0 2940 7214